

ΛΑΤΙΝΙΚΑ Β΄ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

ΘΕΜΑ:
LECTIONES XXIII-XXIV

Δανάη Γεωργιάδου, Σύμβουλος Λατινικών, Β.Δ.
Μ.Α. στην Κλασική Φιλολογία

Υπεύθυνος ΕΜΕ: Πέτρος Πέτρου

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΜΑΘΗΜΑ XXIII (Lectio tertia et vicesima)
 ΕΝΑΣ ΥΠΕΡΟΧΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ

ΜΑΘΗΜΑ XXIV (Lectio quarta et vicesima)
 (μόνο γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα)

ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΥ (ΛΓ σελ. 62, 66, 71)

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ	
amā-rem, delē-rem, leg-ē-rem, audī-rem να αγαπούσα, να κατέστρεφα, να διάβαζα, να άκουγα Θέμα ενεστ. + καταλ. -rem κτλ ή Απαρέμφ. ενεστ. + καταλ. -m κτλ	
ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ	
amā-rer, delē-rer, leg-ē-rer, audī-rer να αγαπιόμουν, να καταστρεφόμουν, να διαβαζόμουν, να ακουγόμουν Θέμα ενεστ. + καταλ. -rer κτλ ή Απαρέμφ. ενεστ. + καταλ. -r κτλ	

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ				sum
amā-rem	delē-rem	leg-ē-rem	audī-rem	esse-m
ama-res	dele-res	leg-e-res	audi-res	esse-s
ama-ret	dele-ret	leg-e-ret	audi-ret	esse-t
ama-rēmus	dele-rēmus	leg-e-rēmus	audi-rēmus	essē-mus
ama-rētis	dele-rētis	leg-e-rētis	audi-rētis	essē-tis
amā-rent	delē-rent	leg-ē-rent	audi-rent	esse-nt
(ή amāre-m)	(ή delēre-m)	(ή legēre-m)	(ή audire-m)	

ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ			
amā-rer	delē-rer	leg-ē-rer	audī-rer
ama-rēris	dele-rēris	leg-e-rēris	audi-rēris
ama-retur	dele-retur	leg-e-retur	audi-retur
ama-remur	dele-rēmur	leg-e-rēmur	audi-rēmur
ama-remīni	dele-remīni	leg-e-remīni	audi-remīni
ama-rentur	delē-rentur	leg-ē-rentur	audi-rentur
(ή amāre-r)	(ή delēre-r)	(ή legēre-r)	(ή audire-r)

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ ΜΕΛΛΟΝΤΑ (ΛΓ σελ. 62, 66)

Έχει μόνο η ενεργητική φωνή.

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ	ΠΑΘΗΤ. ΦΩΝΗ
amat-ūrus -a -um sim sis sit amat-ūri -ae -a simus sitis sint	-δεν υπάρχει -έχουν μόνο τα αποθετικά ρήματα, βλ. ΛΓ σελ. 74-75
Μετοχή ενεργ. μέλλ. + υποτακτ. ενεστ. του sum	
Για τις άλλες συζυγίες βλ. ΛΓ σελ. 66 Για το <u>sum</u> βλ. ΛΓ σελ. 62	

ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΥ (ΛΓ σελ. 63, 67, 71)

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ	ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ
amav-ĕrim amav-eris amav-erit amav-erĭmus amav-erĭtis amav-ĕrint	amat-us -a -um sim sis sit amat-i -ae -a simus sitis sint
Θέμα παρακειμένου + καταλ. -ĕrim κτλ	Μετοχή παθητ. παρακ. + υποτ. ενεστ. του sum
Για τις άλλες συζυγίες βλ. ΛΓ σελ. 67, 71 Για το <u>sum</u> βλ. ΛΓ σελ. 63	

ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΥ (ΛΓ σελ. 63, 67, 71)

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ	ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ
amav-ĭssem amav-isses amav-isset amav-issĕmus amav-issĕtis amav-ĭssent	amat-us -a -um essem esses esset amat-i -ae -a essĕmus essetis essent
Θέμα παρακειμένου + καταλ. -ĭssem κτλ	Μετοχή παθητ. παρακ. + υποτ. παρατ. του sum
Για τις άλλες συζυγίες βλ. ΛΓ σελ. 67, 71 Για το <u>sum</u> βλ. ΛΓ σελ. 63	

ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ ΤΕΤΕΛΕΣΜΕΝΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΑ: δεν υπάρχει

- ✓ Βλ. βιβλίο: Lectio XXIII: παρατήρηση 2:
Χρήση της υποτακτικής στις δευτερεύουσες προτάσεις:
- ✓ Βλ. βιβλίο: Lectio XXIII: παρατήρηση 3, Lectio XXIV: παρατήρηση 5:
Ακολουθία χρόνων υποτακτικής (βλ. και φυλλάδιο -στη συνέχεια)

Λεξιλόγιο

aegrōto, α': είμαι άρρωστος / marītus -i, αρ.2: σύζυγος / filius -i, αρ.2: γιος / morior, mortuus sum, mori, αποθ.γ': πεθαίνω / huic: filio / funus, funēris, ουδ.3: κηδεία / ut (συμπ. σύνδ.) ώστε / ita (επίρρ.): έτσι, τόσο 'ita... ut: έτσι... ώστε / ignōro, α': αγνωώ / quin immo: όχι μόνο αυτό αλλά (ακόμη) / cum (χρον. σύνδ.): όταν / ille, illa, illud (δεικτ. αντων.): εκείνος / cubiculum -i, ουδ.2: κρεβατοκάμαρα / intro, α': μπαίνω / vivo, vixi, victum, vivēre, γ': ζω / simulo (+απαρ.), α': προσποιούμαι / persaepe (επίρρ.): πολύ συχνά / interrogo, α': ερωτώ / ago, ēgi, actum, agēre, γ': οδηγώ / κάνω / puer, pueri, αρ.2: παιδί / respondeo, -spondi, -sponsum, -spondēre, β': απαντώ / bene (επίρρ.) καλά / cibus -i, αρ.2: τροφή / quiesco, quiēni, quietum, quiescēre, γ': ησυχάζω, ηρεμώ / libenter (επίρρ.): πρόθυμα / sumo, sumpsi, sumptum, sumēre, γ': παίρνω / deinde (επίρρ.): έπειτα / diu (επίρρ.): πολύ χρόνο / lacrima -ae, θ.1: δάκρυ / cohibeo (cum + habeo), -hibēi, -hibētum, -hibēre, β': συγκρατώ / vinco, vici, victum, vincēre, γ': νικώ / prorumpo (pro + rumpo), -rūpi, -ruptum, -rumpēre, γ': ξεσπώ / egredior (e + gradior, gressus sum, gradi, αποθ.γ': βαδίζω), egressus sum, egrēdi, αποθ. γ': βγαίνω από / do, dedi, datum, dare, α': δίνω / dolor, dolōris, αρ.3: πόνος / me dolōri do: παραδίνομαι στη θλίψη / post (πρόθ.) + αιτ.: μετά / paulo post: λίγο αργότερα / siccus -a -um: στεγνός / oculus -i, αρ.2: μάτι / redeo, -ii, -itum, -ire (eo, ii, itum, ire, βλ. ΔΓ σελ. 86-87), δ': επιστρέφω / Illyricum -i, ουδ.2: Ιλλυρία / contra (πρόθ.) + αιτ.: ενάντια, αντίθετα / moveo, movi, motum, movēre, β': κινώ / arma moveo: στασιάζω, παίρνω τα όπλα / partes, partium (pars, partis, θ.3): πολιτική παράταξη / fuerat in partibus eius: είχε πάει με το μέρος του / occīdo (ob + caedo), occīdi, occīsum, occidēre, γ': σκοτώνω / traho, traxi, tractum, trahēre, γ': σύρω, τραβώ / trahebātur: συρόταν, τον οδηγούσαν σιδηροδέσμιο / ascendo, ascendi, ascensum, ascendēre, γ': ανεβαίνω / navis, navis, θ.3: πλοίο (ναῦς) / miles, milītis, αρ.3: στρατιώτης / oro, α': παρακαλώ / ut (βουλευτ. σύνδ.): να / simul (επίρρ.): μαζί (ενν.: με τον άντρα της) / imprōno, -posūi, -positum, -ponēre, γ': επιβιβάζω / imponerētur: ενν. στο πλοίο / impetro, α': κατορθώνω κάτι / condūco (cum + duco), -dūxi, -ductum, -ducēre, γ': ενοικιάζω / piscatorius -a -um (piscis, piscis, αρ.3: ψάρι): ψαράδικος / navicula -ae (υποκορ. του navis): πλοιάριο / ingens, ingentis: πελώριος, φοβερός / sequor, secūtus sum, sequi, αποθ.γ': ακολουθώ

Ενδεικτικές δραστηριότητες

(για την τάξη ή / και το σπίτι)

1. Να μεταφράσετε το κείμενο του μαθήματος XXIII στα Ελληνικά.
2. Να σχηματίσετε τους αρχικούς χρόνους της παθητικής φωνής των ρημάτων.

	ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ	ΑΠΑΡΕΜΦ.ΕΝΕΣΤ.
moveo			

ago			
impono			
ignoro			
cohibeo			

3. Να κλίνετε τα ρήματα στην υποτακτική ενεργητικής φωνής όλων των χρόνων.
ascendo, traho, interrogo, respondeo

ascendo	ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	ΠΑΡΑΤΑΤ.	ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ	ΠΑΡΑΚΕΙΜ.	ΥΠΕΡΣΥΝΤ.
ΕΝΙΚΟΣ					
ΠΛΗΘΥΝΤ.					

4. Να κλίνετε τα ρήματα στην υποτακτική παθητικής φωνής όλων των χρόνων.
sumo, impono, moveo, oro

sumo	ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ	ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ	ΥΠΕΡΣΥΝΤ.
ΕΝΙΚΟΣ				
ΠΛΗΘΥΝΤ.				

5. Να κάνετε χρονική αντικατάσταση των πιο κάτω τύπων (οριστική, υποτακτική, απαρέμφατα, μετοχές).

ενεργ. φ.: occido (β' εν.), cohibeo (γ' εν.), conduco (α' πλ.), aegroto (γ' πλ.)

παθητ. φ.: ago (α' εν.), ignoro (β' εν.), do (α' πλ.), sequor (β' πλ.)

	ΟΡΙΣΤΙΚΗ	ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟ	ΜΕΤΟΧΗ
ενεστώτας	occidis			
παρατατικός				
μέλλοντας				
παρακείμενος				
υπερσυντέλικος				
τετ. μέλλοντας				

6. Να κάνετε χρονική αντικατάσταση πιο κάτω τύπων της ενεργητικής περιφραστικής συζυγίας.

tracturus es, ascensurae eramus, paratura sitis, responsurum sit

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

	tracturus es	ascensurae eramus	paratura sitis	responsurum sit
ενεστ.				
παρατ.				
μέλλ.				
παρακ.				
υπερσ.				
τετ.μέλλ.				

7. Να σημειώσετε αν οι πιο κάτω προτάσεις είναι ορθές ή λάθος (όπου χρειάζεται, να ανατρέξετε στο κείμενο XXIII).

	ΟΡΘΟ	ΛΑΘΟΣ
funus: είναι αιτιατική ενικού		
a marito: είναι αφαιρετική ενικού		
interroganti: είναι ονομαστική πληθυντικού		
lacrimae: είναι γενική ενικού		
dolori: είναι δοτική ενικού		
arma: είναι αιτιατική πληθυντικού		
navem: έχει γενική πληθυντικού navum		
milites: είναι ονομαστική πληθυντικού		

8. Να τοποθετήσετε τις αντωνυμίες στη σωστή θέση του πίνακα (με βάση το κείμενο XXIII) και να τον συμπληρώσετε (δίνονται στην παρένθεση οι σχετικές σελίδες της Γραμματικής).

huic (42), quid (46), se (40), eius (43), illa (43)

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ		
	αρσενικό	θηλυκό	ουδέτερο	αρσενικό	θηλυκό	ουδέτερο
huic						
ονομαστ.						
γενική						
δοτική						
αιτιατική						
αφαιρετ.						

9. puer suus: Να τοποθετηθεί στην κατάλληλη θέση του πίνακα και να συμπληρωθεί ο πίνακας.

	ένας κτήτορας			πολλοί κτήτορες		
	α' πρόσ.	β' πρόσ.	γ' πρόσ.	α' πρόσ.	β' πρόσ.	γ' πρόσ.
ΕΝΙΚΟΣ						
ονομαστική						
δοτική						
αιτιατική						
ΠΛΗΘΥΝΤ.						
ονομαστική						

γενική						
αφαιρετική						

10. Να μεταφέρετε στα Λατινικά τις πιο κάτω προτάσεις.

Να υπακούτε στη σύγκλητο και στους άρχοντες της πόλης.

Οι φίλοι των φίλων ας είναι και δικοί μας φίλοι.

Να αγαπάτε την πατρίδα και να φροντίζετε για τη δόξα.

Ας μιμούμαστε τους αγαθούς άντρες.

11. Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική και το αντίστροφο.

Paetus Romam trahebatur.

Arria conduxit naviculam.

...ut ignoraretur a marito.

12. Να μεταφέρετε την πρόταση στα Λατινικά. Ποια χρονική βαθμίδα εκφράζει;

Ο βασιλιάς λέει ότι μετακίνησε τον στρατό εναντίον των εχθρών.

13. Να μεταφράσετε στα Ελληνικά τις προτάσεις της άσκησης I. του μαθήματος XXIII και των ασκήσεων I. και II. του μαθήματος XXIV (του βιβλίου).

14. Να υποδείξετε πού τονίζονται οι λέξεις και να εξηγήσετε το γιατί.

marīto, fuerat, sumere, lacrimae, cohibere, navem

15. Να σκεφτείτε και να γράψετε, για καθεμιά από τις λέξεις του κειμένου XXIII, αν υπάρχουν λέξεις:

- ομόρριζες με αυτήν στα Αρχαία Ελληνικά και/ή
- παράγωγες από αυτήν σε νεότερες – νεολατινικές γλώσσες (Αγγλικά, Γαλλικά, Ιταλικά κτλ)

16. α) Ποιο γνώρισμα του χαρακτήρα της γυναίκας προβάλλεται στο κείμενο XXIII; Να εξηγήσετε.

β) Ποιες άλλες γυναικείες μορφές συναντήσαμε στα μαθήματά μας και ποιο γνώρισμα διέκρινε την καθεμιά;